

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

החלטה 01-15-א'

בפני:

השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב

בעניין שבין:

הקובל

המשנה למנכ"ל משרד הבריאות

ע"י ב"כ – עו"ד אייל חקו

לבין:

הנקבל

ד"ר ראוי חזאן

ע"י ב"כ – עו"ד חדווה לוי

ה ח ל ט ה

העובדות

1. ד"ר ראוי חזאן הינו מורשה לעסוק ברפואה ובעל תואר מומחה ברפואה פנימית (להלן – ד"ר חזאן או הנקבל). בתקופה הרלוונטית להגשת הקובלנה, עבד הנקבל בחדר המיון בבית החולים בילינסון בפתח-תקה (להלן – בית החולים).

2. ביום 4.12.08, הופנתה הגב', כבת 60, (להלן – החולה) לחדר המיון בביה"ח בילינסון בחשד ל- CVA לאחר שנבדקה בחדר המיון ונעשתה לה בדיקת CT בעמוד השדרה, היא שוחררה לביתה לאחר שאובחנה כסובלת מ- CEVICALGIA (כאבי צוואר), בצירוף מתח נפשי.

3. לאחר שחרורה מחדר המיון לביתה, המשיכה החולה לסבול מחולשה ומהקאות, וביום 10.12.08 היא הופנתה שוב לחדר המיון, לאחר שהתעלפה.

ד"ר ראוי חזאן, שהיה הרופא הפנימי הבכיר והרופא האחראי בחדר המיון, החליט לאחר בדיקתה, לשחררה לביתה באבחנה של חרדה והפנייתה לרופא פסיכיאטר. הנקבל ביטל המלצת רופא אחר בחדר המיון לקיים ייעוץ נויורולוגי, והסתפק בבדיקה נויורולוגית שהוא עצמו ערך. כמו כן, לא הורה הנקבל על ביצוע בדיקת CT, לפני שחרורה של החולה מחדר המיון, למרות שהיה מדובר בביקור שני בחדר מיון עקב אותה תלונה.

ביום 14.12.08 התעלפה החולה ואיבדה את הכרתה. היא הובהלה לבית החולים ובבדיקת CT נמצאו דמם תת עכבישי כתוצאה ממפרצת ושטפי דם בחלקים נרחבים של מוחה. היא נותחה בו ביום, אולם מצבה לא השתפר, ובתאריך 16.12.08 נקבע מוות מוחי.

הקובלנה

4. בתאריך 26.3.12 הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר בועז לב, קובלנה כנגד הנקבל, בה נאמר כי הנקבל גילה התנהגות שאינה הולמת וכן רשלנות חמורה במילוי תפקידו, כאמור בסעיפים 41(1) ו-3(3) לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976, בכך שלא נקט בצעדים המתבקשים כדי להגיע לאבחנה, ובין היתר ביטל ההזמנה לייעוץ נוירולוגי בטענה כי נבדקה שבוע לפני כן; לא התייחס כראוי לעובדה שהחולה הגיעה בפעם השנייה לחדר המיון תוך זמן קצר, ומצבה לא השתפר; וכן לא הזמין בדיקת CT למרות מצבה הקליני של החולה.

דוח ועדת המשמעת – ההכרעה

5. בעקבות הגשת קובלנה נגד הנקבל בגין התנהגות שאינה הולמת ורשלנות חמורה במילוי תפקידו, על כך שלא ערך לחולה בדיקת CT ואף לא קיבל ייעוץ נוירולוגי לגבי מצבה, התמנתה ועדת משמעת לדון בה, בהרכב ד"ר מיכאל דור – יו"ר, פרופ' צבי שטרן ועו"ד יגאל חיות – חברים. הוועדה קיימה מספר ישיבות, שמעה עדים וקיבלה ראיות, וביום 12.12.14 הוציאה מתחת ידה דוח, בו היא ממליצה לזכות את הנקבל מכול המיוחס לו בכתב הקובלנה.

6. לדעת הוועדה, לענין ביטול הייעוץ הנוירולוגי:

"בנסיבות המקרה, שיקול הדעת שהפעיל הנקבל היה במתחם הסבירות המקובלת מרופא. התנהגותו של הנקבל אינה מהווה התנהגות שאינה הולמת רופא, ואינה עולה כדי חוסר יכולת או רשלנות חמורה".

לענין אי ביצוע בדיקת CT לחולה עם קבלתו בחדר המיון – סבורה הוועדה כי לנוכח הממצאים שהיו בפניו, כמפורט לעיל, והתרשמותו כי מדובר בבעיה נפשית ולא בבעיה אורגנית, לא ניתן לייחס לנקבל התרשלנות במילוי תפקידו גם בנושא זה.

לדעת חברי הוועדה:

"...הימנעותו, בנסיבות המקרה, מהזמנת בדיקת ה-CT הייתה במתחם הסבירות המקובלת מרופא... אמנם, הייתה טעות בשיקול דעת, כפי שגם הנקבל מודה ומביע צער על כך, אך היא לא הייתה מתוך פזיזות, רשלנות או חוסר איכפתיות, והיא אינה עולה כדי התנהגות שאינה הולמת ואינה עולה כדי התנהגות בחוסר יכולת או רשלנות חמורה".

החלטה מיום 5.1.15

7. בהחלטתי מס. 01-15 מיום 5.1.2015 (להלן – **ההחלטה**), הגעתי לכלל מסקנה כי אין לאל ידי לאמץ את המלצת הוועדה לזכות את הנקבל מהמיוחס לו בכתב הקובלנה. הדברים היו אמורים הן לגבי ביטול ההזמנה לייעוץ נוירולוגי, והן – ובעיקר – להימנעותו מלבצע בדיקת CT לחולה.

בהחלטה קבעתי כי:

"אי עריכת בדיקת ה-CT ראש לחולה, אשר מגיעה בפעם השנייה לחדר המיון בבית החולים ומתלוננת, בין היתר, על כאבי ראש, הקאות והתעלפות, כאשר בבדיקתה נמצא קשיון בעורף – הינה בלתי סבירה בעיניי, בעליל, ומגיעה כדי רשלנות חמורה, בנסיבות המקרה".

8. בעניין זה, סמכתי ידי על דוח ועדת הבדיקה מיום 28.8.2011, בראשות פרופ' מרטין רביי, בו קבעה הוועדה, בזו הלשון:

"מצבה הקליני של החולה חייב בדיקת CT, אשר אילו בוצעה, קרוב לוודאי הייתה מביאה לאבחנה של דם תת עכבישי. אבחנה זו אילו נעשתה בזמן הייתה מונעת בסבירות גבוהה את התוצאה המצערת... החמצת האבחנה של דימום תת עכבישי על-ידי כלל המטפלים במקרה זה הינו בבחינת ליקוי מאורות" (עמ' 5 - 6 לדוח הוועדה).

ועדת הבדיקה סיכמה את עמדתה בסיום הדוח, באלו המלים:

"ההחלטות שנעשו והטעויות החמורות בשיקול דעתו של ד"ר ראוי חזאן מהוות, לטעמנו, חריגה קיצונית מרפואה סבירה" (ההדגשה לא במקור).

יו"ר ועדת הבדיקה בתיק זה, פרופ' מרטין רביי, אשר העיד בפני ועדת המשמעת, מציין בעדותו כי:

"הכשל העיקרי של ד"ר חזאן מבחינה רפואית, הוא שבכלל לא חשב על אפשרות של דימום תת עכבישי, כתוצאה ממפרצת. פשוט, מחק את זה. אני מניח שהוא מכיר את האבחנה הזאת... ד"ר חזאן, בקטע הזה, כשל קשות..." (עדותו בעמ' 13 לפרוט' מיום 6.2.13).

9. עוד קבעתי בהחלטה כי: "אין מדובר בכשל יחיד או מהימנעות מביצוע בדיקה מסוימת אחת, כי אם בהצטברותם של המחדלים שהיו מנת חלקו של הנקבל בפרשה עגומה זו. מדובר הן בביטול הייעוץ הנירולוגי, שהיה מתבקש וסביר בנסיבות המקרה, והן באי עריכת בדיקת ה-CT, שהייתה מחוייבת המציאות נוכח תלונותיה החוזרות ונשנות של החולה - תלונות האפייניות לאירוע מוחי לא פחות מאשר למצב נפשי; כל זאת - כאשר החולה מגיעה פעמיים לחדר מיון תוך פרק זמן של שבוע, בגין אותן תלונות וסימפטומים - ואין מושיע.

יצוין ויודגש, כי גם בדוח ועדת הבדיקה נאמר מפורשות כי החמצת האבחנה של דימום תת עכבישי מהווה "ליקוי מאורות", וכי התנהלותו של ד"ר חזאן בפרשה, מהווה "חריגה קיצונית מרפואה סבירה". ממצאים אלה מקובלים עלי לחלוטין, ואין ספק כי התנהלותו של הנקבל בטיפולו בחולה, גם נוכח הצטברות המחדלים, כאמור - עולה לכדי רשלנות חמורה במילוי תפקידו כרופא".

10. בסופו של דבר, העדפתי בבירור את חוות הדעת של ועדת הבדיקה, בראשותו של פרופ' רביי, על-פני גירסת ההגנה ועמדתם המזכה של חברי ועדת המשמעת. החלטתי אפוא, להרשיע את הנקבל, ד"ר ראוי חזאן, ברשלנות חמורה במילוי תפקידו כרופא, כאמור בסעיף 41(3) לפקודת הרופאים, בכך שלא הורה לערוך לחולה בדיקת CT בעת שהגיעה לחדר המיון, ואף לא ביקש ייעוץ נירולוגי מרופא מומחה לגבי מצבה העדכני.

עוד קבעתי, כי התיק יוחזר לוועדת המשמעת לצורך שמיעת טיעונים לעונש ומתן המלצה לגבי אמצעי המשמעת שיש להטיל על הנקבל.

דוח הוועדה לענין אמצעי המשמעת

11. בתאריך 18.6.15, נתנה הוועדה דוח נוסף, אלא שתחת להמליץ בפני על אמצעי המשמעת הראוי לנקבל, בעקבות הרשעתו על-ידי ובהתאם להוראתי - בחרו רוב חברי הוועדה, ד"ר דור ופרופ' שטרן - למרבה הפליאה, להתעלם מההוראה, ולשוב על עמדתם השגויה מהעבר ולפיה, מדובר ב"טעות בשיקול דעת", ולא ברשלנות חמורה במילוי תפקיד, כפי שנקבע בהחלטתי מיום 5.1.15. לפיכך, הם "חוזרים וממליצים לפני כבוד השר לזכות את הנקבל מהעבירות שיוחסו לו".

12. חוששני, כי בכך חרגו שני הרופאים המלומדים חריגה בוטה מסמכותם, פעלו בניגוד לכללי סדר הדין ואף בניגוד לכללי מינהל תקין בסיסיים. עם כל הכבוד לידע הרפואי המעמיק של שני חברי הוועדה - להבדיל מהשכלתם המשפטית הדלה - התיק הוחזר אליהם לצורך **המלצה על אמצעי משמעת שיש להטיל על הנקבל**, ולא כ"ערכאת ערעור" על החלטת השופט, דבר שהובחר להם גם ע"י עו"ד חיות, נציג היועמ"ש בוועדה - אך לשווא. יש לציין גם את עמדתה של ב"כ הנקבל, עו"ד ח' לוי, אשר הצהירה בפני הוועדה כי: **"הם מקבלים בהכנעה את עמדת כבוד השופט, הגם שהיא שונה מעמדת חברי ועדת המשמעת"**, וחבל שהכנעה מנומסת זו לא הייתה גם מנת חלקם של רוב חברי הוועדה.

גם שופט היושב בדין חייב לכבד החלטות ופסיקות של ערכאה גבוהה ממנו - אף אם הן אינן נושאות חן בעיניו - ואין הוא רשאי לעשות דין לעצמו ולהפר את הוראותיה. ואם בשופט מקצועי אמורים הדברים - על אחת כמה וכמה בחברי ועדה, שהינם הדיוטות בתחום המשפטי, ועליהם לציית להחלטות הערכאה הגבוהה מהם, ללא אומר ודברים. ויודגש, כי החלטת השופט - שהוא חליפו של שר הבריאות - נתונה ממילא, לערעור בפני בית המשפט המחוזי, אך בשום פנים ואופן לא ל"רוויזיה" נוספת של חברי הוועדה המלומדים, יהא הידע הרפואי שלהם מעמיק ככול שיהיה. על אחת כמה וכמה - כשאין להם את הנתונים והידע המתאימים כדי לערוך הבחנה משפטית ראויה ומיומנת בין "שיקול דעת מוטעה" לבין רשלנות לשמה.

13. חבר הוועדה, עו"ד חיות, לאחר שבחן את חומרת העבירות, מזה ואת נסיבותיו האישיות של הנקבל מזה - ממליץ להטיל עליו אמצעי משמעת של התליית רישיון למשך חדשיים (2).

הנקבל בן 38, נשוי + שלושה, עובד כיום בבית החולים העמק בעפולה. ניתנו עליו חוות דעת חיוביות ביותר על-ידי פרופ' צוקרמן ופרופ' טור כספא, בהן הוא הוגדר כאדם וכרופא יוצא מגדר הרגיל, רופא מצוין, מסור ואחראי.

החלטה

הנני מאמץ את המלצת נציג היועמ"ש לממשלה, ומטיל על הנקבל, ד"ר ראוי חזאן, אמצעי משמעת של התליית רישיון מלעסוק ברפואה, למשך חדשיים (2), שתחילתם ביום 1.9.15.

בשולי החלטתי זו, ונוכח ההיבט המשפטי-עקרוני שבה - אבקש להפיץ ההחלטה בקרב כול חברי הוועדות, על מנת למנוע הישנות מקרים חריגים ויוצאי דופן שכאלה של אי ציות להחלטות בעתיד.

ניתן היום, 28.6.15, יא תמוז התשע"ה.

יש להפיץ ההחלטה, כמקובל.

אמנון סטרשנוב, שופט (בדימוס)